

TERÜLET- ÉS GAZDASÁGFEJLESZTÉS A VAJDASÁGBAN

TERRITORIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT IN VOJVODINA

BURÁNY MÁRIA TERÉZIA PhD-hallgató

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar
Regionális Politika és Gazdaságtan Doktori Iskola

Abstract

The strategy for the territorial and economic development of Hungarian communities in Vojvodina has been completed in 2015. Several professionals from various parts of Vojvodina, representing different sectors have taken part in the formation of this strategy. 5 different strategic directions have been identified in this particular strategy: 1) the organization, horizontal and vertical integration of high value-added food production, 2) the development of tourism built on cultural history and natural conditions together with the development of the economy related to it, 3) the implementation of measures based on professional training that are aiming at innovation, attracting investors and increasing the willingness to start a business, 4) the prevention of the loss of market for products produced in Vojvodina while preserving the natural resources, 5) reducing the emigration of Vojvodina Hungarians through finding a balance between demand and supply on the labor market. The realization of this strategy was started in January 2016 through the Prosperitati Foundation that, in accordance with the objectives, has been continuously calling for tenders in Vojvodina for the members of the Hungarian community, more precisely for residents who own both Hungarian and Serbian citizenship.

1. Bevezetés

A 2015-ös év nagyon jelentős volt Vajdaság későbbi gazdasági fejlődésében. Ekkor készült el a Vajdasági magyar közösségek terület- és gazdaságfejlesztési stratégiája. A Stratégia kidolgozásában több mint 60 magyar szakember vett részt Vajdaság különböző területéről több szakterületet képviselve. Ezen Stratégia támogatásáról döntött a Magyar Kormány 2015. november 18-án, mégpedig oly módon, hogy kormányhatározatot hozott 50 milliárd forint összértékű támogatási csomagról. A Stratégia megvalósításának ideje 3 év, azaz 2018. év vége. A támogatási csomag két összetevőből áll: egyik része egy 20 milliárd forint összértékű vissza nem térítendő támogatást tartalmaz, a másik része pedig egy 30 milliárd forint összértékű hitel keretet, kedvezményes revolving hitelek formájában. Ezen összeg felhasználására 2016 és 2018 között kerül sor.

A program vissza nem térítendő támogatásokra vonatkozó részének lebonyolítására a Magyar Kormány létrehozott egy alapítványt Szerbiában, a Prosperitati Alapítványt. Ezen Alapítvány feladata az átlátható és pályázatok útján történő támogatási rendszer létrehozása és megvalósítása.

A Prosperitati Alapítvány 2016. január 25-én került bejegyzésre, 5 alapítója van – 2 magánszemély és 3 szervezet:

- Prof. Dr. Nagy Imre,
- Dr. Somogyi Sándor emeritus professzor,
- Vajdasági Agrárszervezetek Szövetsége (VASZ),
- Concordia Minoritatis Hungaricae Polgári Egyesület (CMHPE),
- MNKH Közép-európai Kereskedelemfejlesztési Hálózat Korlátolt Felelősségű Társaság (MNKH KEKH KFT).¹

A Prosperitati Alapítvány munkája úgy van megszervezve, hogy Vajdaság területén 8 területi irodából álló hálózatot működtet 2016. február 1. óta a következő településeken: Szabadka, Topolya, Zenta, Magyarkanizsa, Óbecse, Temerin Nagybecskerek és Zombor. Ezekben a területi irodákban összesen 16 munkatárs segíti az érdeklődőket a pályázatokkal kapcsolatban.

1. ábra: Vajdaság nagyobb települései
1. figure: Bigger settlements in Vojvodina

Forrás: http://web.interware.hu/tolnaigy/_Terkep/index.html

Az Alapítványnak öt tagú Igazgatóbizottsága van, ahol minden alapítót egy személy képvisel. Az Igazgatóbizottság összetétele a következő:

1. Prof. Dr. Nagy Imre – elnök,
2. Dr. Somogyi Sándor emeritus professzor – elnökhelyettes,
3. Nagy Miklós – tag,
4. Földi Márta – tag,
5. Skapinyecz Péter – tag.

2. Az első pályázati kiírás és annak eredményei

A Vajdaság lakosai már az első pályázati kör kiírásakor érezhették, hogy számottevő gazdasági jelentősége lesz ezen pályázatok megjelenésének. Az Alapítvány ekkor tíz kiírást jelentetett meg (6 mezőgazdaságfejlesztés, 1 házvásárlás és 3 vállalkozásfejlesztés), melyekre a meghirdetett pályázati keret 1 milliárd forint volt. A következő pályázati kiírások jelentek meg:

- többéves ültetvények telepítése,
- öntözőrendszerek beszerzése,
- mezőgazdasági gépek és kapcsolható eszközök vásárlása,
- jégvédelmi hálók beszerzése,
- tenyészállat és méhvásárlás,
- fóliasátras növénytermesztés,
- fiatal párok házvásárlási támogatása,
- turizmus fejlesztés,
- eszközbeszerzés,
- szabványosítás.

Az első körben meghirdetett pályázatokra 2 hónapon keresztül fogadták a jelentkezéseket. Az aktuális pályázatokkal kapcsolatban az Alapítvány több mint 60 helyszínen tartott tájékoztató előadást Vajdaság településein, melyekre mintegy 10 ezer érdeklődő volt kíváncsi. Ezen körbe kiírt pályázatokra több mint 2400 beadvány érkezett és összességében mintegy 3 milliárd forint értékű támogatás lett odaítélve.

2. ábra: Első pályázati kiírás eredményei

2. figure: Results of the first tender

Pályázati kiírás	Beadott pályázatok száma	Támogatott projekt	Megítélt támogatás összege
K-01/2016-I (Eszközbekzerzés)	540	417	RSD 289,807,176.00
K-02/2016-I (Szabványok)	16	13	RSD 4,162,013.00
K-03/2016-I (Turizmus)	29	24	RSD 43,306,595.00
I-01/2016-I (Házvásárlás)	101	86	RSD 97,517,000
M-01/2016-I (Fóliasátrak)	64	59	RSD 25,426,895.00
M-02/2016-I (Tenyészállatok és méhek)	172	127	RSD 70,119,041.00
M-03/2016-I (Jégvédelmi hálók)	6	6	RSD 3,389,524.00
M-04/2016-I (Mezőgazdasági gépek)	1309	1029	RSD 545,254,923.00
M-05/2016-I (Öntözés)	135	114	RSD 64,867,576.00
M-06/2016-I (Többéves ültetvények)	32	30	RSD 12,514,848.00
Összesen:	2404	1905	RSD 1,156,365,591.00

Forrás: A Prosperitai Alapítvány 2016. évi munkajelentése

3. A második pályázati kiírás és annak eredményei

A második pályázat kiírás témaköreit az első kiírás tapasztalataira épültek. A közösségi találkozók alkalmával szervezett ismertetőkön összegyűjtött tapasztalatok alapján kerültek kidolgozásra a második pályázási kör témaköre, melyek a következők voltak:

1. START UP támogatása,
2. földvásárlás,
3. kamattámogatás,
4. nagyobb hozzáadott értékű termékek előállításához szükséges eszközök beszerzése,
5. turisztikai fejlesztések (magán szállásadók, civil szervezetek).

3. ábra: Második pályázati kiírás eredményei

3. figure: Results of the second tender

Kiírás	Beadott pályázat	Keretösszeg (millió RSD)	Támogatott projektek száma	Megítélt támogatás összege
K-04/2016-II (Turizmus NGO)	39	50	33	RSD 34,360,059.00
K-05/2016-II (Start Up) képzés	-	-	-	RSD 3,440,336.00
K-05/2016-II (Start Up) eszközvásárlás	165	30	94	RSD 65,632,074.13
K-06/2016-II (Kamattámogatás)	71	180	61	RSD 75,110,258.00
M-07/2016-II (Hozzáadott érték)	115	150	106	RSD 77,024,255.00
M-08/2016-II (Földvásárlás)	198	250	189	RSD 182,786,478.00
	588	660	483	RSD 438,353,460.13

Forrás: A Prosperitási Alapítvány 2016. évi munkajelentése

Ebben a pályázati körben kiírt pályázatokra közel 600 beadvány érkezett és összességében mintegy 1,1 milliárd forint értékű támogatás lett odaítélve.

Az első és második kör számszerűsíthető adatai:

- 2470 alapeszköz,
- 397 ha mezőgazdasági földterület,
- 78 falusi ház,
- 34 ingatlanfelújítás,
- 28 gyümölcsös,
- 17 szabvány bevezetése.

4. A harmadik pályázati kiírás és annak eredményei

A harmadik pályázati kiírásra 2016. utolsó negyedében került sor. Ekkor is a pályázati témakörök a lakosság szükségleteivel összhangban voltak kiírva, mégpedig:

- Eszközbeszerzés,
- Többéves ültetvények telepítése,
- Mezőgazdasági gépek és kapcsolható eszközök vásárlása,
- Nagyléptékű kiemelt mezőgazdasági fejlesztések,
- Nagyléptékű kiemelt gazdasági fejlesztések.

4. ábra: Harmadik pályázati kiírás eredményei
4. figure: Results of the third tender

Kategória	Be- adott projek- tek száma	Keret- összeg (millió RSD)	Igényelt összeg (HUF)	Igényelt összeg (RSD)
H-01/2017-I (Mezőgazdasági fejlesztések)	15	800	10,285,321,610 HUF	4,114,128,644 RSD
H-02/2017-I (Gazdasági fejlesztések)	21	1.000	7,455,630,315 HUF	2,982,252,126 RSD
K-01 /2016- III(Eszközbeszerzés)	695	100	1,271,786,067 HUF	508,714,427 RSD
M-04/2016- III(Mezőgazdasági gépek)	3219	150	4,819,166,600 HUF	1,927,666,640 RSD
M-06/2016-III (Többéves ültetvények)	65	30	86,358,875 HUF	34,543,550 RSD
	4015	2.080 (millió RSD)	23,918,263,467 HUF	9,568,068,434 RSD

Forrás: A Prosperitati Alapítvány 2016. évi munkajelentése

A harmadik pályázati kör kiírásának nyertesei közül több mint 3700 sikeres pályázóval írtak alá a Prosperitati Alapítvány képviselői szerződést a pályázat eredményeinek kihirdetése után Szabadkán. A Magyar Kormány jóvoltából a Prosperitati Alapítvány ebben a pályázati körében mintegy hatmilliárd forint értékben támogatja a nyertes pályázókat. „Ebből az összegből 413 permetezőt, 560 traktort, 470 vetőgépet, 267 pótkocsit, 18 kombájnt, 109 bálázót, 340 tárcsát, 124 másfajta pótkocsit, 233 boronát és 275 ekét vásároltak önk, többek között.”²

1. kép: Sikeres pályázók szerződés aláírás előtt Szabadkán a Sportsarnokban

1. picture: Successful applicants before signing the contract in the Sports Center of Subotica

Forrás: www.prosperitati.rs

A negyedik pályázati körre 2017. szeptember 4-től lehet jelentkezni november végéig, mégpedig a következőkre:

- Mezőgazdasági és gazdasági fejlesztések kombinált támogatása,
- Falusi házak vásárlását célzó vissza nem térítendő támogatás nyújtása,
- Mezőgazdasági földvásárlási hitel kamattámogatása.

A nagyléptékű kiemelt mezőgazdasági fejlesztésekkel kapcsolatban az Alapítvány összesen hat nyertes vállalattal írt alá szerződést, melyek 10 milliárd forint értékben valósítanak meg jelentős agráripari fejlesztéseket. „A 10 milliárd forintból mintegy 4,5 milliárdot a Magyar Kormány bocsát a támogatottak rendelkezésére, a fennmaradó összeget pedig az OTP Bank Szerbia, kedvezményes hitel formájában.”³

A nagyléptékű kiemelt gazdasági fejlesztéseknél összesen tizenöt vállalattal írt alá szerződést az alapítvány, melyek összesen 22,3 milliárd forint értékben valósítanak meg beruházást. Ebből 6,9 milliárd forintot a Magyar Kormány bocsát a támogatottak rendelkezésére. Itt is, mint a nagyléptékű kiemelt mezőgazdasági fejlesztéseknél, a fennmaradó összeget az OTP Bank Szerbia, kedvezményes hitel formájában. A támogatott vállalatokban várhatóan 700 új munkahely nyílik.⁴

5. Összegzés

Vajdasági magyar közösségek terület- és gazdaságfejlesztési stratégiájának megírás által, a Magyar Kormány támogatásával, a Prosperitati Alapítvány létrehozásával és annak megfelelő működésével megvalósulhatott, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó gazdák fel tudták újítani a gépparkjukat, új gépekkel, kapcsolható eszközökkel a mezőgazdasági munkálatokat lényegesen könnyebben, hatékonyabban, gazdaságosabban tudják elvégezni. Közvetett úton a mezőgazdasági gép gyártókra és forgalmazókra is pozitív hatással volt a támogatás.

A földek ára Vajdaság területén az utóbbi években a duplájára növekedett. A fiatal, kis családi gazdaságok csak az ajándékba kapott vagy örökölt földeken tudtak gazdálkodni, illetve a bérelt földeken. Ez egy nagyszerű alkalom volt arra, hogy (újabb) saját földterülethez juthassanak igen kedvező módon.

Sok fiatal nem engedheti meg magának, hogy saját házban éljen, ezért albérletbe kényszerülnek. Jobb esetben tudnak venni saját házat 20–25 éves banki hitelre. Ebben az esetben lehetősége nyílt a fiatal házaspároknak, vagy házassági közösségben élőknek, hogy saját házuk lehessen. Kiemelt figyelmet kaptak a falusi házak, illetve tanyák, ahol konyhakertésszel, növénytermesztéssel lehet foglalkozni.

Jegyzetek

1. Prosperitati Alapítvány 2016. évi munkajelentése.
2. <http://www.prosperitati.rs/tobb-mint-3700-nyertes-palyazoval-irtak-ala-szerzodest>.
3. <http://www.prosperitati.rs/szerzodes-alairas-10-milliard-forint-ertekben>.
4. <http://www.prosperitati.rs/nagyvallalatok-irtak-ala-szerzodest-prosperitati-alapitvannyal>.

Felhasznált irodalom

Prosperitati Alapítvány 2016. évi munkajelentése. www.prosperitati.rs.
http://web.interware.hu/tolnaigy/_Terkep/index.html.